

УДК 327:811.133.1'243:378.147

DOI: 10.60022/3(2)-30S

Маціяшко Тетяна Гадульзянівна

доктор педагогічних наук, професор

Національний університет «Києво-Могилянська академія», Україна

Matsiiashko Tetiana

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

National University of Kyiv-Mohyla Academy, Ukraine

ORCID: 0000-0002-4480-1585

ФРАНЦУЗЬКА МОВА У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦІВ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН У ФАХОВОМУ ДИСКУРСІ

Анотація. У статті досліджується проблема формування професійної іношомовної комунікативної компетентності майбутніх фахівців міжнародних відносин засобами французької мови в контексті фахового дискурсу та міжкультурної взаємодії. Показано, що професійна іношомовна комунікативна компетентність є багатовимірним інтегративним утворенням, яке включає лінгвістичний, комунікативний, прагматичний, соціокультурний та фаховий компоненти, і визначає здатність фахівця ефективно виконувати професійні завдання у міжнародній сфері. Акцентовано увагу на специфіці фахового дискурсу міжнародних відносин, який характеризується високим рівнем формалізації, насиченістю спеціалізованою термінологією, жанровим різноманіттям та соціокультурними нормами, що зумовлює необхідність системного підходу до формування мовленнєвої і комунікативної компетентності.

Проаналізовано сучасні педагогічні підходи та освітні технології, спрямовані на розвиток професійно орієнтованої іношомовної комунікації. Серед них виділяються інтегративне навчання, яке поєднує вивчення іноземної мови з фаховими дисциплінами, комунікативно-орієнтоване навчання, що розвиває усні та письмові навички у реальних професійних ситуаціях, та міжкультурне навчання, спрямоване на формування чутливості до культурних особливостей партнерів по комунікації. Особлива увага приділяється використанню активних методів навчання, таких як рольові ігри, симуляції переговорів, моделювання професійних комунікативних ситуацій, кейс-методи та проєктна діяльність, а також змішаному та дистанційному навчанню із застосуванням цифрових і мультимедійних ресурсів, що сприяє розвитку автономності та мотивації студентів.

Досліджено дидактичні умови підвищення ефективності формування професійної іношомовної комунікативної компетентності, серед яких інтеграція мовної та фахової підготовки, системна та послідовна організація навчального процесу, індивідуалізація та диференціація занять, активне використання сучасних технологій навчання, формування міжкультурної компетентності, а також системний контроль і самооцінка результатів. Запропоновані умови забезпечують розвиток професійних навичок, здатність до ефективної комунікації у міжнародних організаціях, підготовки офіційних документів, ведення переговорів та взаємодії у полікультурному професійному середовищі.

У роботі підкреслюється роль французької мови як ключового засобу реалізації фахового дискурсу міжнародних відносин та міжкультурного діалогу, що підвищує професійну конкурентоспроможність майбутніх фахівців. Визначено перспективи подальших досліджень, пов'язані з удосконаленням методики формування професійної іношомовної комунікативної компетентності засобами французької мови, розвитком освітніх технологій, інтеграцією цифрових платформ і моделюванням професійних комунікативних ситуацій, а також комплексною оцінкою ефективності навчальних програм у підготовці майбутніх фахівців міжнародного рівня.

Ключові слова: професійна іношомовна комунікативна компетентність, французька мова, міжнародні відносини, фаховий дискурс, міжкультурна компетентність, педагогічні підходи, освітні технології, дидактичні умови, професійна підготовка.

FRENCH LANGUAGE IN THE FORMATION OF PROFESSIONAL FOREIGN LANGUAGE COMMUNICATIVE COMPETENCE OF INTERNATIONAL RELATIONS SPECIALISTS IN PROFESSIONAL DISCOURSE

Abstract. *The article examines the problem of forming professional foreign language communicative competence of future specialists in international relations using the French language in the context of professional discourse and intercultural interaction. It is shown that professional foreign language communicative competence is a multidimensional integrative formation that includes linguistic, communicative, pragmatic, sociocultural and professional components, and determines the ability of a specialist to effectively perform professional tasks in the international sphere. The focus is on the specificity of the professional discourse of international relations, which is characterized by a high level of formalization, saturation with specialized terminology, genre diversity and sociocultural norms, which necessitates a systematic approach to the formation of speech and communicative competence.*

Modern pedagogical approaches and educational technologies aimed at the development of professionally oriented foreign language communication are analysed. Among them, integrative learning stands out, which combines the study of a foreign language with professional disciplines, communicatively oriented learning, which develops oral and written skills in real professional situations, and intercultural learning, aimed at developing sensitivity to the cultural characteristics of communication partners. Attention is paid to the use of active learning methods, such as role-playing games, negotiation simulations, modelling of professional communicative situations, case methods and project activities, as well as blended and distance learning with the use of digital and multimedia resources, which contributes to the development of autonomy and motivation of students.

Didactic conditions for increasing the effectiveness of the formation of professional foreign language communicative competence have been studied, including the integration of language and professional training, systematic and consistent organization of the educational process, individualization and differentiation of classes, active use of modern learning technologies, the formation of intercultural competence, as well as systematic control and self-assessment of results. The proposed conditions ensure the development of professional skills, the ability to effectively communicate in international organizations, prepare official documents, conduct negotiations and interact in a multicultural professional environment.

The work emphasizes the role of the French language as a key means of implementing professional discourse in international relations and intercultural dialogue, which increases the professional competitiveness of future specialists. Prospects for further research are identified related to improving the methodology for forming professional foreign language communicative competence using the French language, the development of educational technologies, the integration of digital platforms and modelling of professional communicative situations, as well as a comprehensive assessment of the effectiveness of educational programs in training future specialists of the international level.

Keywords: *professional foreign language communicative competence, French language, international relations, professional discourse, intercultural competence, pedagogical approaches, educational technologies, didactic conditions, professional training.*

Постановка проблеми. Актуальність теми дослідження зумовлена зростанням ролі французької мови у професійній діяльності фахівців міжнародних відносин, зокрема в дипломатичному, політичному та інституційному фаховому дискурсі. Водночас сучасна система вищої освіти потребує науково обґрунтованих підходів до формування професійної іншомовної комунікативної компетентності з урахуванням специфіки фахового спілкування. Це зумовлює необхідність комплексного дослідження потенціалу французької мови у підготовці конкурентоспроможних спеціалістів у сфері міжнародних відносин.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить про комплексний характер наукових пошуків, спрямованих на осмислення іншомовної комунікативної компетентності як ключового складника професійної підготовки фахівців у сфері міжнародних відносин, дипломатії та державного управління. У сучасних педагогічних і міждисциплінарних дослідженнях іншомовна комунікативна компетентність розглядається не лише як сукупність мовних знань і навичок, а як інтегративне утворення, що охоплює лінгвістичні, соціокультурні, прагматичні та стратегічні компоненти професійного спілкування.

Значний внесок у розроблення проблеми належить працям, у яких обґрунтовано місце іншомовної комунікативної компетентності в структурі професійної компетентності фахівців публічної сфери. Так,

у дослідженнях підкреслюється, що володіння іноземною мовою є необхідною умовою ефективною професійної діяльності державного службовця та спеціаліста з міжнародних відносин, оскільки забезпечує здатність до участі в міжнародних переговорах, підготовки офіційних документів і взаємодії з представниками інших культур у межах інституційного дискурсу [1]. У цьому контексті іншомовна комунікативна компетентність постає як функціональний інструмент професійної реалізації.

Окремий напрям наукових розвідок присвячений аналізу зарубіжного досвіду формування професійної компетентності фахівців міжнародних відносин. Дослідження освітніх моделей підготовки таких спеціалістів демонструють доцільність інтеграції мовної підготовки з фаховими дисциплінами та орієнтації навчального процесу на практичні потреби майбутньої професійної діяльності [2]. У цих працях акцентується увага на міждисциплінарності навчання, що сприяє формуванню здатності використовувати іноземну мову у реальних професійних ситуаціях міжнародного спілкування.

Важливе місце в науковому дискурсі посідають дослідження, присвячені лінгвістичному забезпеченню міжнародної діяльності. У них розкривається роль мови як засобу репрезентації національних інтересів, формування іміджу держави та забезпечення ефективної міждержавної комунікації [3]. У цьому аспекті наголошується на значенні мовної культури, професійної термінології та жанрової специфіки фахового дискурсу міжнародних відносин, що безпосередньо пов'язано з підготовкою майбутніх дипломатів і міжнародників [4].

Дослідники також підкреслюють тісний взаємозв'язок іншомовної підготовки з формуванням міжкультурної компетентності. Професійна іншомовна підготовка розглядається як один із провідних чинників розвитку здатності до міжкультурної взаємодії, толерантності та ефективної комунікації в умовах культурного різноманіття, що є визначальним для фахівців міжнародних відносин [5; 6]. У цих працях міжкультурна комунікативна компетентність постає як невід'ємна складова професійної компетентності, що забезпечує адекватність і результативність міжнародного спілкування.

Сучасні наукові публікації приділяють увагу й інноваційним освітнім технологіям у процесі формування іншомовної комунікативної компетентності. Зокрема, обґрунтовується ефективність використання технологій змішаного навчання для розвитку мовленнєвих умінь і професійно орієнтованих комунікативних навичок майбутніх фахівців міжнародних відносин, що сприяє підвищенню мотивації та автономності здобувачів освіти [7]. Узагальнення теоретичних підходів до визначення сутності та структури іншомовної комунікативної компетентності в підготовці спеціалістів різних галузей також підтверджує її універсальну значущість для професійного становлення [8].

Водночас аналіз наукових джерел засвідчує, що попри значну кількість досліджень, проблема формування професійної іншомовної комунікативної компетентності фахівців міжнародних відносин потребує подальшого уточнення з урахуванням мовної специфіки. Зокрема, недостатньо висвітленими залишаються питання ролі французької мови як засобу реалізації фахового дискурсу міжнародних відносин, що зумовлює актуальність і наукову новизну подальших досліджень у цьому напрямі.

Метою статті є комплексний аналіз ролі французької мови у формуванні професійної іншомовної комунікативної компетентності фахівців міжнародних відносин з урахуванням специфіки фахового дискурсу, а також обґрунтування педагогічних підходів і дидактичних умов її ефективного формування у процесі фахової підготовки у закладах вищої освіти. Для досягнення поставленої мети у статті передбачається розв'язання таких завдань:

1. Проаналізувати наукові підходи до трактування поняття професійної іншомовної комунікативної компетентності фахівців міжнародних відносин.

2. Визначити місце та роль французької мови у системі професійної підготовки спеціалістів з міжнародних відносин.

3. Охарактеризувати специфіку фахового дискурсу міжнародних відносин та його лінгвокультурні особливості.

4. Обґрунтувати структурні компоненти професійної іншомовної комунікативної компетентності у контексті вивчення французької мови.

5. Проаналізувати сучасні педагогічні підходи та освітні технології формування професійно орієнтованої іншомовної комунікації.

6. Визначити дидактичні умови підвищення ефективності формування професійної іншомовної комунікативної компетентності майбутніх фахівців міжнародних відносин.

Виклад основного матеріалу. У межах реалізації першого завдання статті здійснено аналіз наукових підходів до трактування поняття професійної іншомовної комунікативної компетентності фахівців міжнародних відносин як складного інтегративного утворення, що формується у процесі професійної підготовки та забезпечує ефективність іншомовної взаємодії у фаховому середовищі. У сучасних дослідженнях ця компетентність розглядається як поєднання мовних знань, мовленнєвих умінь, соціокультурної обізнаності та здатності до адекватної комунікативної поведінки в умовах

міжкультурної взаємодії.

Науковці наголошують, що професійна іншомовна комунікативна компетентність виходить за межі суто лінгвістичної підготовки та передбачає формування іншомовної комунікативної культури майбутнього фахівця, яка включає ціннісні орієнтації, мовленнєвий етикет і готовність до професійного спілкування в міжнародному середовищі [9]. У цьому контексті іноземна мова постає не лише засобом передачі інформації, а й інструментом професійної самореалізації та міжкультурного діалогу.

У працях, присвячених структурі іншомовної комунікативної компетентності, підкреслюється її багатокомпонентний характер, що охоплює лінгвістичний, соціолінгвістичний, прагматичний та стратегічний компоненти. Такий підхід дозволяє розглядати іншомовну комунікативну компетентність як динамічну систему, спрямовану на досягнення комунікативної доцільності та ефективності професійного спілкування [10]. Особливого значення набуває здатність фахівців адаптувати мовленнєву поведінку відповідно до умов фахового дискурсу та комунікативної ситуації.

Окрему увагу в наукових розвідках приділено проблемі формування навичок професійного іншомовного спілкування в полікультурному середовищі, що є невід'ємною складовою діяльності фахівців міжнародних відносин. Дослідники підкреслюють важливість розвитку міжкультурної чутливості, толерантності та здатності до взаєморозуміння з представниками різних культур, що забезпечує успішність професійної комунікації у міжнародному просторі [11]. У цьому аспекті професійна іншомовна комунікативна компетентність постає як ключовий чинник ефективної діяльності майбутніх міжнародників.

Французька мова посідає особливе місце у системі професійної підготовки фахівців з міжнародних відносин, що обумовлено її історичною та сучасною роллю у міжнародній дипломатії, роботі міжнародних організацій та міждержавній комунікації. Вона є однією з офіційних мов ООН, НАТО, Міжнародного комітету Червоного Хреста та ряду інших міжнародних інституцій, що робить її незамінним інструментом професійної взаємодії у глобальному просторі. Для майбутніх дипломатів, міжнародних експертів і державних службовців володіння французькою мовою стає необхідною умовою успішної участі у міжнародних переговорах, підготовки офіційних документів та ведення міжкультурного діалогу.

У педагогічному аспекті французька мова інтегрується у навчальні програми як засіб формування професійно орієнтованої іншомовної комунікативної компетентності. Її вивчення дозволяє розвивати як лінгвістичні навички, так і міжкультурну чутливість, критичне мислення та здатність до адаптації мовленнєвої поведінки відповідно до умов фахового дискурсу. У цьому контексті французька мова виконує подвійну функцію: з одного боку, вона є інструментом професійної діяльності, з іншого – засобом культурної комунікації та формування міжкультурної компетентності, що відповідає вимогам сучасного глобалізованого світу [9; 10].

Фаховий дискурс міжнародних відносин характеризується високим рівнем формалізації, спеціалізованою термінологією та насиченістю політичними, дипломатичними й юридичними поняттями, що робить його особливо складним для опанування майбутніми фахівцями. Основна його функція полягає у забезпеченні ефективної комунікації між представниками різних держав, міжнародних організацій та міжурядових інституцій, що вимагає точності, логічності та чіткості висловлювань, дотримання норм офіційного спілкування, а також уміння адаптувати мовленнєву поведінку відповідно до контексту [11].

Лінгвокультурні особливості цього дискурсу проявляються у використанні специфічних мовних конструкцій, що відображають політичні, соціальні та культурні реалії, а також у професійній термінології, яка часто має багатозначний характер і потребує ґрунтового знання міжнародно визнаних норм та стандартів. Окрему роль відіграє міжкультурна компетентність, яка дозволяє фахівцям коректно інтерпретувати висловлювання, уникати комунікативних конфліктів та ефективно взаємодіяти у полікультурному професійному середовищі [12–14].

Сучасні дослідження наголошують на важливості розвитку готовності фахівців до міжкультурної комунікації як невід'ємної складової професійної підготовки. Професійна іншомовна підготовка, зокрема у сфері англійської та французької мов, є ключовим чинником формування міжкультурної компетентності, оскільки вона забезпечує здатність ефективно передавати та інтерпретувати професійно значущу інформацію, враховуючи культурні особливості співрозмовників [4; 15].

Фаховий дискурс міжнародних відносин передбачає активне використання жанрового різноманіття: офіційні документи, дипломатичні ноти, міжнародні договори, публічні заяви, переговорні комунікації, науково-аналітичні матеріали та медіа-контент. Кожен із цих жанрів має власні мовні та стилістичні особливості, що визначають форми вираження інформації та правила побудови комунікативних актів. Опанування цих жанрів є важливою складовою формування професійної іншомовної комунікативної компетентності, оскільки забезпечує здатність фахівця адекватно реалізовувати комунікативні цілі у

міжнародному професійному середовищі [9; 10].

Сучасні підходи до формування міжкультурної компетентності вказують на доцільність моделювання навчального процесу з урахуванням реальних професійних комунікативних ситуацій, що дозволяє студентам послідовно набувати досвіду адаптації мовленнєвої поведінки відповідно до культурних особливостей партнерів [16]. Такий підхід сприяє не лише розвитку мовних і комунікативних навичок, а й формуванню професійної готовності до роботи в міжнародному середовищі, де крос-культурна компетентність є ключовою [12; 14].

Професійна іншомовна комунікативна компетентність у контексті вивчення французької мови формується як інтегративна система, що поєднує кілька взаємопов'язаних компонентів.

Перший – лінгвістичний компонент, який передбачає володіння мовними засобами французької мови, включно з лексикою, граматику та фонетикою, що необхідні для точного та адекватного висловлення думок у професійних ситуаціях. Важливим є також оволодіння фаховою термінологією та стандартними комунікативними формулами, що використовуються у міжнародних організаціях та дипломатичній практиці.

Другий – комунікативний компонент, який включає розвиток умінь ефективного спілкування в усній та письмовій формі, здатності підтримувати професійний діалог, вести переговори, готувати звіти, документи та аналітичні матеріали. Цей компонент орієнтований на досягнення комунікативної мети, точність і логічність викладу, дотримання жанрових та стилістичних норм фахового дискурсу.

Третій – прагматичний та стратегічний компонент, що забезпечує здатність обирати відповідні комунікативні стратегії залежно від ситуації, співрозмовника та цілей спілкування. Він включає вміння передбачати можливі комунікативні труднощі, адаптувати мовленнєві конструкції та обирати адекватні стилістичні засоби для досягнення максимальної ефективності комунікації.

Четвертий – соціокультурний компонент, який охоплює знання культурних норм, цінностей, традицій і мовленнєвого етикету франкомовних країн. Він дозволяє уникати комунікативних непорозумінь і формує міжкультурну чутливість, що є особливо важливою у міжнародних переговорах та взаємодії з представниками інших держав.

П'ятий – професійний або фаховий компонент, що інтегрує всі попередні складові та спрямований на забезпечення успішного виконання професійних завдань у сфері міжнародних відносин. Він включає здатність ефективно використовувати французьку мову у специфічних фахових жанрах: офіційних документах, дипломатичних нотах, аналітичних звітах, публічних виступах та переговорах.

Сучасні педагогічні підходи та освітні технології формування професійно орієнтованої іншомовної комунікації спрямовані на інтеграцію мовної, комунікативної та фахової підготовки, а також на розвиток міжкультурної компетентності. Основна мета таких підходів – забезпечити студентів знаннями та навичками, необхідними для ефективної комунікації у професійному міжнародному середовищі, а також сформувати готовність до адаптації мовленнєвої поведінки залежно від культурного та професійного контексту.

Серед найбільш ефективних педагогічних підходів виділяють інтегративне навчання, орієнтоване на поєднання вивчення іноземної мови з фаховими дисциплінами; комунікативно-орієнтоване навчання, що акцентує увагу на розвитку усних та письмових комунікативних умінь у реальних професійних ситуаціях; а також міжкультурне навчання, спрямоване на формування чутливості до культурних особливостей партнерів по спілкуванню.

Освітні технології, які активно використовуються для формування професійно орієнтованої іншомовної комунікації, включають інтерактивні методи навчання, проектну діяльність, моделювання професійних комунікативних ситуацій, а також використання змішаного та дистанційного навчання з цифровими платформами для розвитку мовних і комунікативних навичок. Важливою складовою є застосування кейс-методів і рольових ігор, що дозволяє студентам відпрацьовувати навички переговорів, підготовки офіційних документів та ведення міжкультурного діалогу. У табл. 1 узагальнено основні підходи та технології.

Таблиця 1

Основні підходи та технології

Педагогічний підхід / технологія	Основна мета	Основні методи та форми роботи	Очікуваний результат
Інтегративне навчання	Поєднання вивчення мови та фахових дисциплін.	Проектні завдання, фахові семінари, аналіз професійних текстів.	Формування мовних та професійних компетентностей одночасно.

Продовження таблиці 1

Комунікативно-орієнтоване навчання	Розвиток усних та письмових навичок професійного спілкування.	Дискусії, дебати, підготовка звітів, презентацій.	Здатність ефективно комунікувати у фаховому дискурсі.
Міжкультурне навчання	Формування міжкультурної чутливості та адаптації.	Аналіз культурних кейсів, рольові ігри, моделювання переговорів.	Підвищення толерантності та ефективності комунікації у полікультурному середовищі.
Змішане та дистанційне навчання	Підвищення автономності та мотивації студентів.	Використання цифрових платформ, інтерактивних вправ, онлайн-дискусій.	Поліпшення мовленнєвих навичок та самостійності у навчанні.
Кейси та рольові ігри	Відпрацювання професійних ситуацій.	Симуляції переговорів, підготовка офіційних документів, моделювання міжнародних дискусій.	Практичне закріплення професійних та комунікативних навичок.

Джерело: складено автором

Дидактичні умови підвищення ефективності формування професійної іншомовної комунікативної компетентності майбутніх фахівців міжнародних відносин визначаються як система організаційно-педагогічних, методичних та змістових факторів, які забезпечують оптимальні умови для розвитку мовних, комунікативних, міжкультурних і фахових навичок студентів. Основні умови можна сформулювати наступним чином:

1. Інтеграція мовної та фахової підготовки – передбачає поєднання вивчення французької мови з дисциплінами, що формують професійні компетенції у сфері міжнародних відносин. Це дозволяє студентам опановувати термінологію, стилістику та жанри фахового дискурсу безпосередньо у професійному контексті.

2. Використання активних і інтерактивних методів навчання – рольові ігри, симуляції міжнародних переговорів, дискусії, кейс-методи та проектна діяльність забезпечують можливість застосовувати мовні та комунікативні навички у реальних або наближених до професійних умовах.

3. Формування міжкультурної компетентності – включає ознайомлення студентів із культурними, соціальними та комунікативними нормами франкомовного середовища. Це сприяє розвитку чутливості до культурних відмінностей та ефективної адаптації мовленнєвої поведінки.

4. Диференціація та індивідуалізація навчального процесу – врахування рівня мовної підготовки, професійних інтересів та індивідуальних особливостей студентів підвищує мотивацію та ефективність засвоєння іншомовних навичок.

5. Застосування сучасних освітніх технологій – змішане та дистанційне навчання, інтерактивні платформи, мультимедійні ресурси дозволяють удосконалювати мовні навички, розвивати автономність студентів та створювати додаткові комунікативні середовища.

6. Системність і послідовність навчання – формування професійної іншомовної комунікативної компетентності має відбуватися поступово, від засвоєння базових мовних та комунікативних навичок до їх застосування у складних професійних та міжкультурних ситуаціях.

7. Контроль і самооцінка результатів навчання – регулярне оцінювання рівня володіння мовою, здатності вести професійний дискурс та застосовувати міжкультурні знання дозволяє коригувати навчальний процес та стимулювати активну участь студентів у формуванні компетентностей.

Таким чином, реалізація цих дидактичних умов створює сприятливе середовище для формування професійно орієнтованої іншомовної комунікативної компетентності, що забезпечує готовність майбутніх фахівців до ефективної професійної діяльності у сфері міжнародних відносин та їх успішну інтеграцію у глобальне комунікативне середовище.

Висновки. У ході дослідження було встановлено, що формування професійної іншомовної комунікативної компетентності майбутніх фахівців міжнародних відносин є комплексним процесом, який включає лінгвістичний, комунікативний, прагматичний, соціокультурний та фаховий компоненти. Французька мова виступає не лише інструментом міждержавної та дипломатичної комунікації, а й засобом розвитку міжкультурної компетентності та адаптації мовленнєвої поведінки у професійному дискурсі. Аналіз сучасних педагогічних підходів і освітніх технологій засвідчив ефективність інтегративного, комунікативно-орієнтованого та міжкультурного навчання, поєднаного з активними методами, проектною діяльністю та змішаним навчанням. Встановлено, що ефективність формування іншомовної комунікативної компетентності значною мірою залежить від реалізації дидактичних умов, таких як інтеграція мовної та фахової підготовки, використання інтерактивних і практико-орієнтованих методів, розвиток міжкультурної компетентності, індивідуалізація навчального процесу, застосування сучасних освітніх технологій та системний контроль результатів. Виконання цих умов

забезпечує підвищення рівня професійної підготовки студентів, їх готовність до участі у міжнародних переговорах, підготовки офіційних документів та ефективної міжкультурної взаємодії.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з удосконаленням методичних підходів до формування професійної іншомовної комунікативної компетентності засобами французької мови, зокрема, вивченням специфіки жанрів фахового дискурсу, інтеграцією сучасних цифрових платформ та змішаних технологій навчання, розробкою ефективних моделей міжкультурного навчання та оцінюванням впливу інтерактивних методів і симуляційних вправ на розвиток мовних і комунікативних навичок майбутніх фахівців міжнародних відносин.

Література

1. Шестопалова С. Місце іншомовної комунікативної компетенції в професійній компетентності державного службовця. *Науковий вісник: Державне управління*. 2021. № 4. С. 129–146. DOI: [https://doi.org/10.33269/2618-0065-2021-4\(10\)-129-146](https://doi.org/10.33269/2618-0065-2021-4(10)-129-146) (дата звернення: 27.01.2026).
2. Третьюко В. В. Формування професійної компетентності фахівців міжнародних відносин: досвід Австралії. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Сер.: Педагогічні та психологічні науки*. 2015. № 1. С. 279–292.
3. Білецька О. О. Лінгвістичний супровід міжнародної діяльності. *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти*. 2020. № 6. С. 197–206. DOI: <https://doi.org/10.31866/2616-745x.6.2020.218789> (дата звернення: 27.01.2026).
4. Biletska O. Language culture as a component of the international relations specialists training: origins and present. *Питання культурології*. 2018. № 34. С. 170–179.
5. Сніговська О. Професійна іншомовна підготовка як важливий чинник формування міжкультурної компетентності майбутніх фахівців із міжнародних відносин. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна»*. 2015. Вип. 54. С. 314–317. URL: <https://eprints.ua.edu/id/eprint/4411/1/118.pdf> (дата звернення: 27.01.2026).
6. Biletska O., Lastovskyi V., Semchynskyy K. Intercultural communication competence: International relations and diplomacy area. *Linguistics and Culture Review*. 2021. Vol. 5 (S4). P. 1664–1675. DOI: <https://doi.org/10.21744/lingcure.v5nS4.1874> (дата звернення: 27.01.2026).
7. Kachmarchyk S., Khrystiuk S., Shanaieva-Tsymbal L. Using Blended Learning Technology in Foreign Language Communicative Competence Forming of Future International Relations Specialists. *Romanian Journal for Multidimensional Education*. 2019. Vol. 11, No 4. P. 84–99. DOI: <https://doi.org/10.18662/rjem/159> (дата звернення: 27.01.2026).
8. Kozubska S. Foreign language communicative competence of future IT specialists: the essence and main characteristics. *Академічні візії*. 2024. № 35. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13935173> (дата звернення: 27.01.2026).
9. Корж Т. М. Формування іншомовної комунікативної культури майбутніх фахівців у галузі міжнародної економіки. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Сер.: Філологічна*. 2012. № 23. С. 275–276.
10. Юхно Н. В. Суть та структура іншомовної комунікативної компетентності фахівців. *Наукові записки кафедри педагогіки*. 2022. № 51. С. 113–120. DOI: <https://doi.org/10.26565/2074-8167-2022-51-13> (дата звернення: 27.01.2026).
11. Пілішек С. О. Формування навичок професійного спілкування у полікультурному середовищі у майбутніх фахівців з міжнародних відносин. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: Філологічна*. 2012. № 30. С. 247–249.
12. Білецька О. О. Міжкультурна компетентність фахівців у галузі міжнародних відносин як складова професійної діяльності. *Питання культурології*. 2017. № 33. С. 86–95. DOI: <https://doi.org/10.31866/2410-1311.33.2017.141588> (дата звернення: 27.01.2026).
13. Сніговська О. В. Формування міжкультурної компетентності майбутніх фахівців з міжнародних відносин в освітньому середовищі класичного університету. *Professional competence of a school headmaster*. 2014. С. 2–9. URL: <https://nauka.udpu.edu.ua/wp-content/uploads/Novyny/26.04.14/4.pdf> (дата звернення: 27.01.2026).
14. Козак А. В. Формування готовності майбутніх фахівців у сфері міжнародних відносин до міжкультурної комунікації: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2011. 42 с.
15. Білик О. О., Пуга О. О. Засоби формування міжкультурної комунікативної компетентності студентів у галузі знань «Міжнародні відносини» в процесі вивчення іноземних мов. *Збірник наукових праць Херсонського державного університету. Педагогічні науки*. 2017. Вип. 80 (2). С. 120–125.
16. Толочко С. В., Зінорук А. В. Моделювання процесу формування крос-культурної

компетентності в майбутніх фахівців з міжнародних відносин. *Педагогічна Академія: наукові записки*. 2025. № 19. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15596492> (дата звернення: 27.01.2026).

References

1. Shestopalova S. (2021). Mistse inshomovnoi komunikatyvnoi kompetentsii v profesiinii kompetentnosti derzhavnoho sluzhbovtisia [The role of foreign language communicative competence in the professional competence of a civil servant]. *Naukovyi visnyk: Derzhavne upravlinnia*. vol. 4. pp. 129-146. DOI: [https://doi.org/10.33269/2618-0065-2021-4\(10\)-129-146](https://doi.org/10.33269/2618-0065-2021-4(10)-129-146) (accessed January 27, 2026).
2. Tretko V. V. (2015). Formuvannia profesiinoi kompetentnosti fakhivtsiv mizhnarodnykh vidnosyn: dosvid Avstralii [Formation of professional competence of international relations specialists: the Australian experience]. *Zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoi akademii Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy. Ser.: Pedahohichni ta psykholohichni nauky*. vol. 1. pp. 279-292.
3. Biletska O. O. (2020). Linhvistychnyi suprovid mizhnarodnoi diialnosti [Linguistic support of international activities]. *Mizhnarodni vidnosyny: teoretyko-praktychni aspekty*. vol. 6. pp. 197-206. DOI: <https://doi.org/10.31866/2616-745x.6.2020.218789> (accessed January 27, 2026).
4. Biletska O. (2018). Language culture as a component of the international relations specialists training: origins and present. *Pytannia kulturolohii*. vol. 34. pp. 170-179.
5. Snihovska O. (2015). Profesiina inshomovna pidhotovka yak vazhlyvyi chynnyk formuvannia mizhkulturnoi kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv iz mizhnarodnykh vidnosyn [Professional foreign language training as an important factor in the formation of intercultural competence of future international relations specialists]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu "Ostrozka akademiia". Seriia «Filolohichna»*. Issue 54. pp. 314-317. Available at: <https://eprints.oa.edu.ua/id/eprint/4411/1/118.pdf> (accessed January 27, 2026).
6. Biletska O., Lastovskyi V., Semchynskyy K. (2021). Intercultural communication competence: International relations and diplomacy area. *Linguistics and Culture Review*. vol. 5, No S4. pp. 1664-1675. DOI: <https://doi.org/10.21744/lingcure.v5nS4.1874> (accessed January 27, 2026).
7. Kachmarchyk S., Khrystiuk S., Shanaieva-Tsymbal L. (2019). Using Blended Learning Technology in Foreign Language Communicative Competence Forming of Future International Relations Specialists. *Romanian Journal for Multidimensional Education*. vol. 11 No 4. pp. 84-99. DOI: <https://doi.org/10.18662/rrem/159> (accessed January 27, 2026).
8. Kozubska S. (2024). Foreign language communicative competence of future IT specialists: the essence and main characteristics. *Akademichni vizii*. vol. 35. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13935173> (accessed January 27, 2026).
9. Korzh T. M. (2012). Formuvannia inshomovnoi komunikatyvnoi kultury maibutnikh fakhivtsiv u haluzi mizhnarodnoi ekonomiky [Formation of foreign language communicative culture of future specialists in the field of international economics]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu Ostrozka akademiia. Ser.: Filolohichna*. vol. 23. pp. 275-276.
10. Yukhno N. V. (2022). Sut ta struktura inshomovnoi komunikatyvnoi kompetentnosti fakhivtsiv [The essence and structure of foreign language communicative competence of specialists]. *Naukovi zapysky kafedry pedahohiky*. vol. 51. pp. 113-120. DOI: <https://doi.org/10.26565/2074-8167-2022-51-13> (accessed January 27, 2026).
11. Pilishek S. O. (2012). Formuvannia navychok profesiinoho spilkuвання u polikulturnomu seredovyschi u maibutnikh fakhivtsiv z mizhnarodnykh vidnosyn [Development of Professional Communication Skills in a Multicultural Environment among Future International Relations Specialists]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu "Ostrozka akademiia". Seriia: Filolohichna*. vol. 30. pp. 247-249.
12. Biletska O. O. (2017). Mizhkulturna kompetentnist fakhivtsiv u haluzi mizhnarodnykh vidnosyn yak skladova profesiinoi diialnosti [Intercultural competence of international relations specialists as a component of professional activity]. *Pytannia kulturolohii*. vol. 33. pp. 86-95. DOI: <https://doi.org/10.31866/2410-1311.33.2017.141588> (accessed January 27, 2026).
13. Snihovska O. V. (2014). Formuvannia mizhkulturnoi kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv z mizhnarodnykh vidnosyn v osvithomu seredovyschi klasychnoho universytetu [Formation of intercultural competence of future international relations specialists in the educational environment of a classical university]. *Professional competence of a school headmaster*. pp. 2-9. Available at: <https://nauka.udpu.edu.ua/wp-content/uploads/Novyny/26.04.14/4.pdf> (accessed January 27, 2026).
14. Kozak A. V. (2011). Formuvannia hotovnosti maibutnikh fakhivtsiv u sferi mizhnarodnykh vidnosyn do mizhkulturnoi komunikatsii [Formation of readiness of future specialists in the field of international relations for intercultural communication] : Avtoref. dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.04. Luts'k : Volynskyy

natsionalnyi universytet imeni Lesi Ukrainky, 42 p.

15. Bilyk O. O., Puha O. O. (2017). Zasoby formuvannia mizhkulturnoi komunikatyvnoi kompetentnosti studentiv u haluzi znan Mizhnarodni vidnosyny v protsesi vyvchennia inozemnykh mov [Means of developing intercultural communicative competence of students in the field of knowledge “International Relations” in the process of learning foreign languages]. *Zbirnyk naukovykh prats Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Pedahohichni nauky*. Issue 80 (2). pp. 120-125.

16. Tolochko S. V., Zinoruk A. V. (2025). Modeliuvannia protsesu formuvannia kros-kulturnoi kompetentnosti v maibutnikh fakhivtsiv z mizhnarodnykh vidnosyn [Modeling the process of developing cross-cultural competence in future specialists in international relations]. *Pedahohichna Akademiia: naukovyi zapysky*. vol. 19. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15596492> (accessed January 27, 2026).

Отримано: 29.01.2026

Прийнято до публікації: 14.02.2026

Опубліковано: 15.02.2026